

Katsaus Kirjallisuudentutkijain Seuran toimintaan vv. 1927—1952

Perustaminen

Vuodesta 1926 lähtien toimi pääkaupungin kirjallisuudentutkijain keskuudessa yksityisluonteinen keskustelukerho, jonka kokouksissa kuultiin esitelmää ja kirjaselostuksia. Kerhon piirissä heräsi kevättalvella 1927 ajatus perustaa yhdistys, joka olisi ollut lähinnä yhdyssiteenä koko maan suomalaisten kirjallisuudentutkijain välillä ja joka harjoittaisi julkaisutoimintaa. Asiaa valmistamaan asetettiin toimikunta, johon valittiin professori V. TARKIAINEN sekä tohtorit J. V. LEHTONEN ja EINO RAILO. Toimikunta kutsui kiertokirjeellä koolle kirjallisuustieteen harjoittajia Ylioppilastalon tiedekuntahuoneeseen 8. 5. neuvottelemaan yhdistyksen perustamisesta. Tilaisuuteen saapui 16 asianharrastajaa, ja kokouksen puheenjohtajaksi valittiin toht. J. V. LEHTONEN. Yksimielisesti päätettiin silloin perustaa yhdistys, joka sai nimekseen Kirjallisuudentutkijain Seura. Ensimmäisessä ko-

kouksessa valittiin toimihenkilöt. Ensimmäisen vuoden aikana liittyi seuraan 20 työjäsentä sekä yksi kannattajajäsen. Seuran säännöt laadittiin ja hyväksyttiin.

Seura merkittiin yhdistysrekisteriin 12. 11. 1927 (n:o 13932). Seuran sääntöjä on muutettu; muutokset on merkitty yhdistysrekisteriin 8. 3. 1948.

Toimihenkilöt

Seuran puheenjohtajina ja varapuheenjohtajina ovat toimineet:

1927—1928	prof. V. TARKIAINEN toht. J. V. LEHTONEN
1928—1929	toht. J. V. LEHTONEN toht. A. ANTTILA
1929—1930	toht. J. V. LEHTONEN toht. A. ANTTILA
1930—1931	toht. A. ANTTILA toht. J. V. LEHTONEN
1931—1932	toht. M. SAARENHEIMO toht. ILMA HAVURI

- 1932—1933 toht. ILMARI HAVU
toht. RAFAEL KOSKIMIES
- 1933—1934 toht. RAFAEL KOSKIMIES
toht. EINO SALOKAS
- 1934—1935 toht. EINO SALOKAS
toht. EINO RAILO
- 1935—1936 toht. EINO RAILO
toht. ILMARI HEIKINHEIMO
- 1936—1937 toht. ILMARI HEIKINHEIMO
toht. L. O. TH. TUDEER
- 1937—1938 toht. L. O. TH. TUDEER
toht. A. ANTTILA
- 1938—1939 prof. J. V. LEHTONEN
toht. A. ANTTILA
- 1939—1940 toht. A. ANTTILA
toht. ILMARI HEIKINHEIMO
- 1940—1941 toht. ILMARI HEIKINHEIMO
prof. RAFAEL KOSKIMIES
- 1941—1949 prof. RAFAEL KOSKIMIES
ylioppett. E. A. SAARIMAA
- 1949—1952 prof. RAFAEL KOSKIMIES
prof. LAURI VILJANEN
- Sihteerinä ovat toimineet toht. RAFAEL KOSKIMIES (vv. 1927—1932), maist. VIH-TORI LAURILA (vv. 1932—1935), maist. VILHO SUOMI (vv. 1935—1941) ja toht. SULO HALTSONEN (vv. 1941—1952).
- Rahastonhoitajina ovat olleet tohtorit EINO RAILO (vv. 1927—1937), MIKKO SAARENHEIMO (vv. 1937—1939) ja SULO HALTSONEN (vv. 1939—1952).
- Näiden lisäksi johtokuntaan on kuulunut kaksi muuta jäsentä. Näinä ovat olleet: prof. A. ANTTILA, toht. EINO CEDERBERG, toht. ILMARI HEIKINHEIMO, prof. RAFAEL KOSKIMIES, prof. J. V. LEHTONEN, toht. K. NIEMINEN, toht. M. SAARENHEIMO, toht. EINO SALOKAS, toht. KALLE SORAINEN, toht. I. HAVU ja maist. N. P. VIRTANEN.
- Kirjastonhoitajana on v:sta 1933 lähtien ollut prof. A. ANTTILA; arkistosta on huolehtinut sihteeri.
- Esitelmätoiminta**
- Kahdenkymmenenviiden toimintavuoden kuluessa on kokouksissa pidetty seuraavat esitelmät:
8. 5. 1927 prof. V. TARKKIAINEN Kirjallisuuden tutkimuksen metodeista.
26. 9. 1927 toht. EINO RAILO Kyösti Vilkkunan ensimmäinen teos.
31. 10. 1927 toht. RAFAEL KOSKIMIES Yli-inhiminen Eino Leinon runouudessa.
28. 11. 1927 toht. ILMARI HAVU Juhani Aho Huopanassa.
14. 1. 1928 Porissa Satakunnan kirjallisen kerhon kanssa järjestetyssä esitelmätilaisuudessa: toht. AARNE ANTTILA Elias Lönnrotin luonnekuvan piirteitä.
toht. RAFAEL KOSKIMIES Heinrich Heinen elämästä ja runoudesta.
12. 3. 1928 toht. JALMARI HAHN Grazia Deleddasta.
17. 4. 1928 toht. K. S. LAURILA Henrik Ibsenistä.
17. 4. 1929 toht. J. V. LEHTONEN Viinan runous Aleksis Kivellä.
14. 4. 1930 toht. RAFAEL KOSKIMIES John Galsworthyn romaanisarja »Forsytein taru».
24. 9. 1930 toht. J. V. LEHTONEN Ranskalaisia teorioita ritarieepoksen synnystä.
17. 4. 1931 toht. MIKKO SAARENHEIMO Piirteitä suomenkielisen kirjallisuuden arvostelun varhaiskaudelta.
4. 2. 1932 toht. J. V. LEHTONEN Keski-aikaiset fabliaux't.
16. 4. 1932 toht. EINO RAILO Charles Dickensin »Mr. Pickwickistä».
21. 9. 1932 toht. EINO RAILO Walter Scott.
5. 12. 1932 prof. YRJÖ HIRN Björnson ja Suomi.
prof. K. S. LAURILA Björnson ja Ibsen.

20. 3. 1933 kirjailija LAURI VILJANEN Selityksiä Paul Valéry'n runoon »Kalmisto meren rannalla».
25. 4. 1933 toht. MARTTI JUKOLA J. H. Erkon »Aino»-näytelmän aatteellisesta taustasta.
5. 10. 1933 toht. MIKKO SAARENHEIMO Häväistyskirjallisuuden ilmauksia Suomessa 1600-luvulla.
7. 11. 1933 prof. K. S. LAURILA Jonas Lien satavuotismuisto.
17. 4. 1934 toht. RAFAEL KOSKIMIES Aleksis Kiven »Seitsemän veljeksen» rakenne.
9. 10. 1934 prof. V. TARKIAINEN Aleksis Kiven suhde suomalaisuuteen. leht. E. A. SAARIMAA Ruotsin vaikutuksesta Aleksis Kiven kielenkäyttöön.
28. 9. 1934 toht. PAAVO VIRKKUNEN Meurman ja Topelius.
7. 2. 1935 toht. MARTTI HAAVIO Johtavat aatteet Suomen keskiaikaisessa kertovassa kansanrunoudessa.
17. 4. 1935 toht. KALLE SANDELIN Juhani Siljo ja Henrik Ibsen.
3. 10. 1935 kirjailija LAURI VILJANEN Koskenniemen runoudesta.
6. 3. 1936 toht. YRJÖ J. E. ALANEN Taide ja moraali.
17. 4. 1936 toht. LAURI O. TH. TUDEER Muutamista kreikkalaisen kirjallisuuden uusimmista lisistä.
2. 11. 1936 leht. J. KARHU Kasimir Leino kriitikkona.
10. 2. 1937 toht. V. K. TRAST Puukinista.
17. 4. 1937 kirjailija LAURI VILJANEN Modernin kansankuvaustaitemme kolme mestaria (V. Kilpi, F. E. Sillanpää ja Heikki Toppila).
11. 4. 1938 toht. MARTTI HAAVIO Suuren Panin kuolema Suomessa.
17. 4. 1939 maist. UNTO KUPIAINEN Aleksis Kiven käsitys huumorista ja Aleksis Kiven huumorista esitetyt käsitykset.
17. 4. 1940 fil.kand. SULO HALTSONEN Kantelettaren käännöksistä.
10. 3. 1941 toht. UNTO KUPIAINEN Kauhun kuva V. A. Koskenniemen runoudessa.
17. 4. 1941 prof. RAFAEL KOSKIMIES Rakkaus Goethen romaaneissa.
12. 2. 1942 prof. V. TARKIAINEN Eino Leinon Kristus-legendat.
20. 4. 1942 fil.maist. TOINI MELANDER Suomalaisen julkaisujen painoasu ennen Isoa vihaa.
23. 11. 1942 toht. EINO SALOKAS Raamatun aihepiiri kaunokirjallisuudessaamme.
1. 3. 1943 maist. YRJÖ OINONEN Suomalaiskansallisesta aineksestä Leinon ajan runoudessa.
17. 4. 1943 prof. RAFAEL KOSKIMIES August Strindbergin romaani »I havsbandet».
29. 11. 1943 yliopp. ELINA JÄNNES Hölderlin uusimman tutkimuksen valossa.
17. 4. 1944 kirjailija VALEV UIBOPUU Virolaisen painotuotteen vaihteita viime vuosina.
30. 11. 1944 toht. MIKKO SAARENHEIMO Evald Ferd. Jahnsson. prof. V. A. KOSKENNIEMI Goethen Faustin ydinongelmasta.
17. 4. 1945 toht. I. HAVU Lauantai-seurasta.
22. 10. 1945 fil.maist. HENRIK GRÖNROOS Historiallisen kirjallisuuden tutkimuksen metodeista. toht. IRMA RANTAVAARA Dickens ja nykyaika.

21. 1. 1946 toht. ELSA ENÄJÄRVI-HAAVIO Pyhän Magdalenan legenda ja Mataleenan virsi.
25. 2. 1946 toht. EINO KROHN Teatteri draaman muotoa rajoittamassa.
toht. KALLE SORAINEN Sören Kierkegaard kirjallisuuden-tutkijana.
17. 4. 1946 toht. IRJA MALINIEMI Pol-jennollisista lauseenlopuista Heinen proosatyylissä.
8. 10. 1946 toht. YRJÖ OINONEN Kau-nokirjallisuutemme ja yhteis-kunta (alustus).
22. 11. 1946 prof. V. TARKIAINEN Kaarle Kustaa Weman.
27. 1. 1947 prof. RAFAEL KOSKIMIES Uno Kailaasta.
21. 3. 1947 toht. TELLERVO TAPION-LINNA Coleridge ja »Asra».
17. 4. 1947 fil.maist. EINO KAUPPINEN Aleksis Kivi ja maatalou-temme murros 1800-luvulla.
8. 10. 1947 (yhdessä Suom. Kirj. Seuran kanssa)
prof. V. TARKIAINEN Cer-vantesista.
prof. RAFAEL KOSKIMIES Eliel Aspelin-Haapkylästä.
1. 12. 1947 fil.maist. VILHO SUOMI Huo-mioita tämän hetken suoma-laisesta kaunokirjallisuudesta.
31. 1. 1948 toht. KAARINA LAURENT Topeliuksesta saturunoilijana.
fil.maist. AARRE PELTONEN Eino Leinon runo »Kirjo-keppi».
5. 3. 1948 fil.maist. N. P. VIRTANEN Teuvo Pakkalan »Pieni elä-mäntarina».
17. 4. 1948 toht. SULO HALTSONEN V. G. Belinskij.
22. 5. 1948 prof. RAFAEL KOSKIMIES Larin-Kyöstistä.
toht. EINO SALOKAS Eräitä aihepiirejä Larin-Kyöstin ru-noudessa.
21. 9. 1948 prof. AARNE ANTTILA J. V. Lehtosesta (muistopuhe).
prof. LORENTZ ECKHOFF (Oslo) Shakespearen maail-mankatsomuksesta.
23. 11. 1948 fil.maist. JOUKO TOLVANEN Vanhan suomalaisen kansan-lyriikan psykologiaa.
15. 12. 1948 prof. RAFAEL KOSKIMIES Adam Mickiewiczin merkitys.
prof. JALO KALIMA Nuori Mickiewicz.
25. 2. 1949 prof. V. A. KOSKENNIEMI August Strindberg ja »Sulje-tun oven» salaisuus.
22. 3. 1949 toht. IRMA RANTAVAARA Bloomsburyn ryhmä kulttuu-risoluna.
22. 4. 1949 prof. RAFAEL KOSKIMIES Väinämöisen soitto.
29. 9. 1949 fil.maist. VILHO SUOMI Aleksis Kivi ja Volter Kilpi.
24. 2. 1950 dos. EINO KROHN Ibsenin sosiaalinen idealismi.
17. 4. 1950 fil.maist. KAUKO KULA Eino Leinon suuri rakkaus.
28. 9. 1950 prof. A. G. MJASNIKOV (Mos-kova) Gor'kij ja Suomi.
26. 10. 1950 toht. EINO SALOKAS Larin-Kyösti ja Willem Ridala.
fil.maist. MAIJALISA AUTE-RINEN Mielialoja ja mieli-piteitä kansainvälisen PEN-klubin kokouksesta.
1. 12. 1950 prof. RAFAEL KOSKIMIES Kirjallisuudentutkimuksen ongelmista.
2. 3. 1951 toht. KAUKO KYRÖ Kol-misatavuotias Fénelon.
17. 4. 1951 dos. EINO KROHN Aleksis Kiven näytelmien rakenteesta.
17. 10. 1951 prof. RAFAEL KOSKIMIES V. Tarkiaisesta (muistopuhe).
fil.maist. ANTTI J. AHO Juhani Ahon »Papin rouvan» synty-historiaa.

Julkaisu-toiminta

Perustamisestaan lähtien Seura on harjoittanut julkaisu-toimintaa, vaikka rahavarojen niukkuus ei ole sallinut vuosikirjajulkaisemista läheskään joka vuosi. Seuran vuosikirjaa on ilmestynyt kymmenen osaa:

1. Bellman Suomessa ynnä muita tutkielmia. 1929. 207 s.
2. Runeberg opettajana ynnä muita tutkielmia. 1932. 295 s.
3. Aleksis Kiven satavuotismuisto. 1934. 375 s.
4. Juhana Fredrik Granlund ynnä muita tutkielmia. 1936. 404 s.
5. Juhlakirja V. Tarkiaisen täyttäessä 60 vuotta. 1939. 414 s.
6. Juhlajulkaisu suomalaisen kirjan merkkivuotena. 1942. 244 s.
7. Juhlakirja J. V. Lehtosen täyttäessä 60 vuotta. 1943. 308 s.
8. Juhlakirja V. A. Koskenniemen täyttäessä 60 vuotta. 1945. 443 s.
9. Edgar Lee Masters ynnä muita tutkielmia. 1947. 182 s.
10. Suomalaisen kirjallisuuskritiikin antologia. 1950. 237 s.
11. Luettelo suomalaisista kirjallisuuden tutkimuksista vuosilta 1901—1925 (parastaikaa ladottavana).

Vuosikirjoissa on julkaistu kaikkiaan 123 tutkimusta ja 9 bibliografista luetteloa sekä 35 näytettä kirjallisuuskritiikistämme ja yksi katsaus. Jokaisessa vuosikirjassa on ranskankielinen résumé.

Jäsenet

Seuran jäsenluetteloon on merkitty 25 vuoden aikana kaikkiaan 127 henkilöä. Heistä on myöhemmin seurasta eronnut 22, näistä on kuollut 15.

Tällä haavaa seurassa on 107 jäsentä, joista yksi kunniajäsen. Yhdistyksen kunniajäseninä ovat olleet: v:sta 1939 prof. V. TARKIAINEN (†1951), v:sta 1943 prof. J. V. LEHTONEN (†1948) ja v:sta 1945 prof. V. A. KOSKENNIEMI.

Ulkomaisiksi kirjeenvaihtojäseniksi on kutsuttu 1949 kolme tutkijaa: prof. LORENZ ECKHOFF Oslosta, toht. ALF HENRIQUES Kööpenhaminasta ja prof. GUNNAR TIDESTRÖM Uppsalasta.

Viimeisten vuosien kuluessa kirjallisuudentutkimuksen työkentät ovat huomattavasti laajentuneet. Korkeakouluissa suoritettuna tutkimustyön lisäksi suuri yleisö on ollut entistä enemmän kiinnostunut kirjailijoista ja heidän toiminnastaan. Monet kansantajuiset kirjailijaelämäkerrastot, antologiat ym. kirjallisuutta valaisevat teokset ovat levinneet kansan keskuuteen, esitelmätoiminta — myös radiossa — on edistänyt näitä harrastuksia. Niinikään on mainittava, että äskeisinä vuosina on syntynyt useita kansan laajojen kerroksien sivistyspyrkimykseen vetoavia seuroja, jotka ovat ryhtyneet vaalimaan jonkun kirjailijan muistoa.

Kirjallisuudentutkijain Seuralla on edelleenkin tehtäviä kirjallisuustieteellisen harrastuksen ja tutkimustyön levittämiseksi ja syventämiseksi.

SULO HALTSONEN